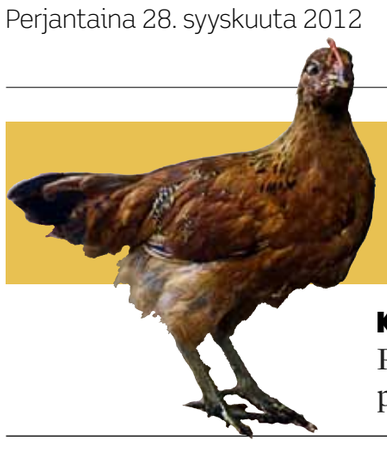

VIIKONVAIHDE

Kanala kaupungissa. Maatiaiskana Peppi kavereineen on kotiutunut pikkukaupungin kaava-alueelle. Sivu 15

Lisää luomua. Luomuviikolla järjestetään paljon tapahtumia eri puolilla maata. Sivu 17

Maltillisesti leluja. Yhteinen tekeminen on arvokkampaa kuin lelukasan kasvattaminen. Sivu 14

Kouvola hakee säästöjä kouluja sulkemalla

Kuntaliitosten myötä pöydälle nostettu kouluverkon karsintaoperaatio on kipuillut vuosia. Tänä syksynä Kouvolassa suljettiin ensimmäiset koulut. Virkamies pelkää, että säästöjen tie jatkuu tulevaisuudessakin. Rakennemuutos on vienyt työpaikkoja ja lasten määrä on laskussa.

KOUVOLA (MT)
Jo vuosia vireillä ollut Kouvolan kouluverkkouudistus liikahti elokuun alussa askeleen eteenpäin. Pitkän väännön jälkeen ensimmäiset koulut lopettivat toimintansa.

”Tänä syksynä koulutyö aloitettiin kahdeksassa koulussa vähemmän kuin viime keväänä. Viime kevään jälkeen ovensa sulki seitsemän alakoulua ja yksi yläkoulu”, kertoo Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten palveluiden tilaajapäällikkö **Kim Strömmer**.

Strömmer on ollut mukana Kouvolan kouluverkkouudistuksen tekemisessä siitä asti, kun asiaa ryhdyttiin valmistelemaan kuntaliitosten myötä.

”Lähtötilanteessa, kun kuusi kuntaa liitetään yhteen, palveluverkkoja täytyy tarkastella ja päällekkäisyydet poistaa.”

Muutos tuo pelkoa kyliin

Prosessi on ollut kivulloinen koko matkan.

Vanhempien närkästyksen tasoa kuvaa se, että lakkautuspäätöksistä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti.

”Paperilla tämä näyttää ehkä helpolta ja selkeältä. Juuri lasten huoltajat näkevät läheltä koulutien muutoksen, muutosten tuomat pelot sekä koulun muuttumisen aiheuttamat kipuilut.”

”Kun kyse on samalla myös omasta kylästä ja sen vetovoimaisuudesta asumispaikkana, ymmärrän asukkaiden huolen. Koulun ympärille kiteytyy paljon historiaa, muistoja ja elettyä elämää.”

Konsulttiselvitys nosti myrskyn

Heti prosessin alkuun kaupunki tilasi ulkopuoliselta konsultilta selvityksen tulevaisuuden kouluverkosta Kouvolassa vuonna 2025.

Konsultin esityksessä kouluja olisi 15 vähemmän. Suurin osa lopetettavien listan kouluista oli pieniä kyläkouluja. Joukossa oli myös keskustan kouluja. Suurin myrsky nousi kylistä.

Kun kouluverkkouudistuksesta järjestettiin loppuvuodesta 2009 yleisötilaisuus, joka ikinen kynnelle kykenevä kylien edustaja hankkiutui paikalle. Toistasataa kouvolalaista eri puolilta yhdistynyttä uutta Kouvolaa saapui puolustamaan omaa kyläkouluaan. Jokaisen koulun säilyttämiselle löytyi perusteluja.

”Lista muokkautui, tuli esille useampiakin listoja, tehtiin tulkintoja ja politikointia”, muistelee Strömmer.

Asia vietiin Kouvolan valtuuston päätettäväksi 2010. Saatiin aikaiseksi lopullinen vuoden 2012 kahdeksan koulun lista.

”Lisäksi Mansikka-ahon uuden koulun valmistumisen myötä vuonna 2014 yhdistetään Torniomäen ja Mansikka-ahon koulu sekä Kankaan koulu lakkautetaan.”

Alkuperäiseltä lakkautuslistalta eloon jääneet koulut ovat Tirvan koulu, Pilkanmaan koulu, Ratulan koulu, Tehtaanmäen koulu sekä Ummeljoen koulu.

Säästösummat kiinnostavat

Moni on kysellyt millaisista säästöistä koulujen lakkauttamisessa on kyse. Lapsille pitää joka tapauksessa järjestää opetus. Kritiikkiä on saanut myös kuljetusmatkojen kasvaminen.

Kouvolan perusopetuksen vuosibudjetti on noin 72 miljoonaa euroa. Lapsia perusopetuksen piirissä on 8 005.

”Tänä vuonna säästyvä summa on 0,5 miljoonaa euroa, ensi vuonna se kasvaa 1,3 miljoonaan euroon, ja vuodesta 2014 lähtien se on 1,7 miljoonaa euroa.”

Lisäksi kaupunki laskee saavansa kertaluontoisia tuloja tyhjilleen jäävien koulurakennusten myynnistä. Samalla kaupungilta poistuu kiinteistöjen ylläpitokustannuksia.

Tänä syksynä tyhjilleen jääneistä kouluista seitsemän on nyt myynnissä. Kiehuvan koululle Kouvola löysi uusiokäytön päiväkotina.

Suurimmat säästöt saadaan henkilöstökuluista.

”Tästä syksystä lähtien on noin kymmenen virkaa jätetty täyttämättä. Niistä saadaan yhteensä noin 500 000 euron säästöt.”

Kukaan lakkautettujen koulujen opettajista ei ole saanut lopputiliä. Kaikille on tarjottu paikkaa jostain muusta Kouvolan koulusta.

”Säästöt toteutuvat eläköitymisten kautta. Ketään ei ole potkittu pois. Avoimet paikat tarjotaan ensisijaisesti niille opettajille, joilta on mennyt koulu alta.”

Lasten määrä vähenee yhä

Jos kouluja ja opettajia on vähemmän kuin ennen, miten opetusryhmät voidaan pitää hallittavina?

”Kiehuvan koululla aloitti juuri elokuun alussa uusi päiväkoti, jolle on alueella ollut kova kysyntä”, kertoo Kim Strömmer.

Ilmari Rautio kuljettaa ruokaa Kouvolan keskuskeittiöltä Kiehuvan päiväkodin lapsille.

Valitettavasti ennusteet käyvät toteen.

”Ikävä kyllä lasten määrä on Kouvolassa laskussa. Alueen väestökehitys on negatiivinen. Esimerkiksi vuonna 2009 oppilasmäärä oli 8 600. Vuonna 2012 oppilaita on 8 005. Ja väheneminen jatkuu. Valitettavasti ennusteet käyvät toteen.”

Väheneminen ei kuitenkaan tapahdu tasaisesti. Suurin tappio kohdistuu eteläiseen Kouvolaan Elimäen ja Anjalankosken alueille.

Teollisuuden rakennemuutos on muuttanut Kouvolan kehitystä pysyvästi. Työpaikkojen radikaali vähentyminen alueella näkyy lapsiperheiden määrän vähentymisenä. Muuttaminen työn perässä muualle on perheille vaikea ratkaisu, mutta sitäkin tapahtuu.

”Vaikka jollain kylällä nyt näyttää siltä, että lapsia riittää ja muutama uusikin perhe on tulossa, koko koulualueen kokonaisuutta se ei muuta. Ikävä kyllä.”

Kuljetukset seuraavaksi syyniin

Koulukyytien kustannus tänä vuonna Kouvolassa on noin 3,6 miljoonaa euroa. Ensi vuodelle kustannusvaikutus on noin 300 000 euroa. Tänä syksynä kuljetuksiin on tullut kyläkoulujen lakkautusten myötä 105 uutta lasta. Kuljetettavia lapsia on tällä hetkellä noin 1 697.

Vuonna 2011 kuljetettavia oli 1 759 eli oppilasmäärien lasku näkyy myös kuljetettavien määrässä.

”Kun oppilasmäärät pienenevät, myös kuljetusoppilaiden määrä pienenee.”

Säästöjä haetaan jatkossa kuljetuksista. ”Taksikyytejä rationalisoidaan. Kaikki reititykset mietitään uudelleen koko Kouvolan joukkoliikenteessä.”

Tällä hetkellä Kouvolassa ei ole suunnitelmissa muita koulujen lakkautustoimenpiteitä.

”En usko, että tämä loppuu tähän. Olemme säästöjen tiellä tulevaisuudessakin. Isoin kohde, mistä säästöjä voi etsiä opetuksesta, on palveluverkko.”

STINA HAASO

Kyläläiset haluavat tyhjän koulun käyttöön

KOUVOLA (MT)
Yksi Kouvolassa viime kevään jälkeen suljettu kyläkoulu sijaitsee Valkealan Aitomäessä.

Koulussa oli keväällä 23 oppilasta, kaksi opettajaa sekä koulunkäynninohjaaja ja tuntiopettajia.

Lapset eivät kylältä ole loppumassa, vakuuttavat Aitomäen äidit.

”Tänä vuonna kylälle on syntynyt kuusi lasta, viime vuonna kolme ja edellisvuonna peräti 11”, laskee kaksivuotiaan **Lyylin** ja viisikuukautisen **Mimmin** äiti **Tuulikki Huotari**.

Kun toimittaja ja kuvaaja saapuvat puolen vuorokauden varoitusajalla tutustumaan kyläkoulun miljööseen, Aitomäen äidit saapuvat paikalle joukolla.

”Tämä on meille sydämen asia. Pahinta olisi, jos koulu päätyisi jollekin yksityiselle, joka rakentaisi alueen ympärille aidat.”

Jostain pitäisi löytyä rahaa

Ajatus ei ole kaukaa haettu. Kouvolan kaupunki on juuri ilmoittanut, että koulun rakennukset myydään.

Aitomäen kyläläisillä olisi tyhjilleen jääneille koulurakennuksille hyvä käyttötarkoitus.

”Tarvitsemme kylälle päiväkodin. Tehdään uudemmasta kivikoulusta yksityinen päiväkoti ja sijoitetaan vanhempaan puukouluun kyläyhdistysten tiloja”, esittää Tuulikki Huotari.

”Me olemme miettineet asiaa jo perusteellisesti. Aikaisempina vuosina kouluja on kuulemma lahjoitettu kylille, mutta ei enää. Jostain pitäisi saada niin paljon rahaa, että voisimme ostaa koulukiinteistöt.”

Työntekijätkin ovat jo mietittynä. Kylältä löytyisi useampi halukas.

”Minä olen miettinyt, että jos rupeaisin itse perhepäivähoitajaksi. Kaupungilta sanottiin kuitenkin, että tarvetta meidän kylällä ei ole, kun ihmiset ajavat kuitenkin täältä muualle töihin ja vievät lapsensa samalla toisaalle hoitoon”, kertoo reilun vuoden ikäisen **Oliverin** äiti **Virve Junnola**.

Tämä on meille sydämen asia. Pahinta olisi, jos koulu päätyisi jollekin yksityiselle.

MARJA SEPPÄLÄ

Konsta Mentula (vas.), Lyyli Huotari, Päivi Mentula sylissään Karoliina Mentula, Virve ja Oliver Junnola, Tuulikki Huotari sylissään Mimmi Huotari, Piia Parkkinen ja Pinja Rämä sekä Anika ja Unna Kumpulainen (oik.) toivovat, että Aitomäen suljettu koulu säilyy kyläläisten käytössä.

Kylän äidit ovat eri mieltä virkamiesten kanssa.

”Kylällä ei ole kuin yksi kotiäiti. Meillä lopuilla on työpaikka tai yritys odottamassa. Tällä hetkellä hoitojärjestelyjen epävarmuus pidättelee monia kotona”, Huotari kertoo.

Sisaruksia eri suuntiin

Kyläkoulun lopettaminen kirvelee kyläläisiä, mutta asian kanssa on vain pakko elää. ”Olemme tienneet jo useamman vuoden, että koulu lähtee. Surutyötä se vaatii”, Tuulikki Huotari kuvailee.

Toinen juttu on tulevaisuus ja sen ymmärtäminen. Koulun oppilaat jaettiin tästä syksystä lähtien useampaan eri kouluun.

Lähikoulun menetyksen lisäksi joitain perheitä harmittaa se, että sisarukset eivät välttämättä pääse enää samaan kouluun.

”Koulupiirien rajoja tarkastellaan jatkossa vuosittain”, tietää aitomäkeläinen **Piia Parkkinen**, Aitomäen koulun entinen rehtori ja yksivuotiaan Pinjan äiti.

Hoitovapaalla kotona olevan Piia Parkkisen oma työpaikka on siirretty Eskolanmäen koululle.

”Olisin halunnut jatkaa maalaiskoulussa opettamista. Olen itsekin käynyt tätä koulua, joten tällä paikalla on erityinen merkitys minulle”, Parkkinen sanoo.

STINA HAASO